Ч. 162 (11.415). Львів, второк 24. липня 1928. Гроші пошт. опл. / Opłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло", Львів.

Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.

За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На політичній линві.

(Від нашого кореспондента.)

Париж 17. липня 1928.

I.

Помер Джолітті, а — інакше й бути не могло — всі французькі газети в посмертних статтях заговорили, довше або коротше, про „германофільство" цього італійського політика. Германофільство! Тоб-то франкофобство — в очах пересічного француза. Це своє „германофільство" виявив Джолітті буцім-то тоді, коли противився вступленню Італії у війну тай домагався мирової полагоди італійсько-австрійського спору за Трієст, Трентіно й інші землі італійської ірреденти під Австрією. Цей старий італійський діяч міркував собі, що — нехай там австро-німці ріжуться з франко-бритійцями, а Італії немає чого пхати свої пальці поміж двері: краще остатися в невтральности, доповнити свої зорруження і виждати хвилі, коли обі воюючі сторони будуть так важко знесилені, що ненарушені сили готової до війни Італії зможуть, самим фактом свойого істнування, наклонити одну й другу воюючу сторону до бажаних Італії уступок. У цих своїх рахунках Джолітті може помилявся, може ні — але бачити в ньому якусь особливу приязність, якесь „фільство" для Німеччини може тільки звичайна французька перечуленість у клясифікації чужих народів. По правді Джолітті не був ні германофілем, ні франкофілем, а був просто, природно і самозрозуміло итальофілем, себто італійським патріотом, який в кожній міжнародній ситуації так орієнтувався, щоб його батьківщина як найбільше зискала, або принаймні — як найменше втратила.

II.

Якби конче треба було шукати якоїсь особливої признаки, що характеризувала пок. Джолітті, і якби конче треба було наліпити якусь марку на його політичне обличча, то — не ображаючи правди — треба би говорити не про „германофільство", ні „франкофобство", а про політичну прикмету, вирощену на зовсім іншій площині.

Ця прикмета — це чудесна, майже незрівнана здатність покійного політика в ділянці парляментарно-політичної еквілібристики.

Еквілібристика! Шукаю по українських словниках за українським перекладом цього іменника, і не знаходжу. Але нічого! І без перекладу всякий знає, що так називається штука і мистецтво зберігти рівновагу в ході по натягненій в повітрі линві. На політичній линві Джолітті виконав у житті свойому пречудесні штуки, і ніколи не зломив собі хребта. З одного кінця його линви був інстинкт, з другого здоровий розум. Доктринером Джолітті не був ніколи.

А проте втілював він у собі цілу епоху і цілу систему: епоху клясичного й розбуялого парляментаризму нової Італії. Протягом 30 років Джолітті витягав з парляментаризму все, що можна було відси добути. Він знав усі нитки і держав усі нитки в руці. Передовсім знав він, що хто хоче держати в руках парлямент, мусить вміти робити вибори, а хто хоче робити вибори, той мусить мати в руках адміністрацію. Не дивно, що противники лаяли його начальним корупціонером громадянства, тай що фашистівська реакція піднялася була в значній части саме проти нього і його системи.

III.

Всетаки знайшов він спосіб увійти у фашистівський парлямент. Був парлямент, то й Джолітті мусів у ньому бути, хочби й мав бути тираном туди назначений. Пересудів у нього не було. Він був гнучкий, одначе він ніколи не заперечив себе самого; і ніколи нікого не зраджував. Оповідають, що одного разу поспитався він Муссолінія, як довго будуть оставатися завішеними парляментарні свободи. Муссоліні відрубав, що важко означити речене, що одначе краще буде числити це на яких пятьдесять років.

— Коли так, пане президенте, — відповів Джолітті, якому було тоді 80 років, — то почекаю...

Скептицизм і цікавість одночасно містилася в цій відповіді. Проти завішення парляментарних свобід Джолітті підняв протест — але не занадто вже гомінкий. І ждав. Муссоліні зберіг його в парляменті наче музейний зразок. Старий Джолітті завжди і далі представляв старий парляментаризм. Його показували римським дітям — як зразок минулих днів.

Масонська Італія, придушена фашизмом, не може жалкуватися на Джолітія: як не як, а він був в „опозиції" проти Муссолінія. Та в той-же час він знайшов і спосіб, як добути від Папи благословенство „ін артікульо мортіс"... Він проходив через усі плоти. А не можна було, то він на якийсь час усувався в свій затишок і — ждав. На могилі його можна би виписати відому італійську приповідку: „Італієць іноді говорить дурниці, але не робить їх ніколи".

Ви хотіли би почути хто з українських політиків своїм способом думання і своєю вдачею пригадував — очевидно, трохи тільки — покійного італійського політика? Ви самі здогадалися: пок. Микола Василько.

В. П.

Варшавські огірки.

+27° С в тіні и виленський мед до огірка. — „То цо іннего".

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 19. липня 1928

I.

27° в тіні й астрономічна їх скількість на сонці в полудневий час — це не жарти! Про які тут політичні сензації може бути мова, коли найбільшою сензацією дня є — спека. І тому т. зв. червона (від друкарської мази) преса, або вірніше: вуличні варшавські ґазетки, виnюхуючи краще всіх інших конкурентів актуальність теми, друкує на почесному місці „інтервю з Пімом" („Польський Інститут Метеорольогічний") та статті п. н. „Піме, ратуй!"

Уся варшавська публика, яка лиш не мусить пріти по фабриках та канцеляріях, ратується щоденним масовим „ексодом" над Вислу, стараючись по змозі як найдовше перебувати у цілющій, хоч як брудній водиці сильно скорченої й похнюпленої ріки. Якщо нікого з польських міністрів не бачили ми ще на тутешній пляжі, то либонь не тому, що вони бояться доказати плебсові наочно, що міністр з тої самої глини зліплений, що його возьний чи будь-який „вивротовєц", а тому, що з цілої польської ради міністрів мало-хто у Варшаві остав. Нарахували ми, що семеро міністрів виїхало, шестеро ще є, а з тих останніх — марш. Пілсудський і, здається, п. Морачевський перебувають у своїх „дворках" у Сулєювку й тільки доїзджають сюди. Факт, що на відпустці і голова ради міністрів і міністри закордонних справ та фінансів, і врешті сам президент републики поза столицею, — вказує найкраще, що політичні вакації в повному ході.

З виїздом п. Бартеля оголошено урядово його заступництво. І так до 1. серпня обовязки премєра виконуватиме мін. внутр. справ Складковський, потім до 15. серпня — мін. публ. робіт п. Морачевський. Люди, які в одну посуху на новинки ласі, видушують їх із найбільш карколомних комбінацій, і вміркували вже з тої табелі відпустки п. Бартля, що: 1) п. Бартель ще не вернеться до 12-го серпня, а 2) п. Складковського вже тоді не буде, ергo: неправдою є, начеби на день зїзду легіоністів у Вильні мали з усіх урядів виїхати усі міністри, ерго: з тридцятим злетом [illegible] промова марш. Пілсудського на тому зїзді не буде знову аж така сензаційна й вагітна у такі поважні наслідки, як це дехто пророкує. Промови марш. на щорічних зїздах легіоністів мають уже свою традицію. Це здається у Любліні (а може помиляюся) учасники зїзду довідалися про істнування земляків, які несять рекляму на одному місці, і чи-не в Кельцах була мова про нарід — ну, скажімо — не дуже великих мудреців (маршалкові Пілсудському давати вільно, але з цитатами його слів у „Ділі" краще бути обережним!) Отже ясно, як на цьому пекучому сонці, що й у цьогорічній промові маршалка не буде бракувати специфічних цукерків. Але й тільки. Та й не цукерки це навіть будуть, а той мед який — кажуть — смакує декому до — огірка. Такий собі виленський мед до капікулярних варшавських огірків.

II

Невідомо, чи це виімкове подратування ні природний наслідок виімкової спеки (страшно погано впливає на нерви таких собі скромних 27° гарячa в тіні), чи справді обурення з приводу відгуку останньої заяви маршалка Пілсудського у закордонних ґазетах, чи може одне й друге, але фактом є, що від цілком недавнього часу розведено у Варшаві кампанію проти — тутешніх представників чужинецької преси. У „Ґлосі Правди" були вже, протягом останніх двох тижнів, тричі випади проти двох німецьких кореспондентів: п. Бірнбаума з „Фоссіше Цайтунґ" і п. Дубровіча з „Берл. Таґеблятy", при чому проти цього останнього звернено аж окрему передовицю, і при чому тон тих випадів такий брутальний, як тільки може бути в тому безцеремонному органі. Одночасно окрему передову статтю проти згаданого вже представника „Берл. Тґб." бахнув другий санаційний варшавський щоденник „Курєр Поранни", і одночасно третій закордонний кореспондент, п. Гордон з дуже німецької агенції „Тель-Уніон" дістав, як довідуємося, наказ до [illegible] днів покинути Варшаву й тільки [illegible] якихось дуже [illegible] заходів [illegible] тичної закраєвої отримав коротку пролонгацію побуту у Польщі.

Вправді виленський „Наш Пшеґльонд", який став в оборону п. Дубровіча запевняє, що ця кампанія не ділться з волі польського МСЗ (мін. закорд. спр.), але далебі занадто багато тих „виімкових" випадків. Згадуючи про них ми звєдомо не маємо заміру виступати в ролі непрошених оборонців наших чужинецьких товаришів по професії, хочби тому, що вони, громадяни німецької держави, мають оборонців далеко кращих! Зрештою ми памятаємо, що дехто з названих нім. журналістів був ще недавно у відношенні до Польщі більше папський, ніж сам папа і коли тепер попік собі пальці, то чи не тому, що занадто вповів уже в польську опінію погляд, що він мусить так писати й інакше писати не може.

Річ не в тім. Але ось читаємо щоденно у варшавській пресі телеграми й статті її представників з Берліна. Господи, чого там нема! Передусім усі берлінські представники польської преси є „наставлені" на виловлювання доказів на урядову німецьку політику реванжу („одвету") й постійно, в кожній замітці цей плянований „одвет" підкреслюють. Це вільно, але коли німець напише про імперіялізм польської політики — „то цо іннего". А що писали польські кореспонденти з приводу вибору Гінденбурґа, ріжних виступів нац. міністрів із останнього кабінету Маркса, з приводу гамбурської афери фосґену?! Такі слова, як „провокація, пруська безличність, здемаскування пруського мілітаризму" і т. д. і т. д. це найбільш куртуазійний словник дипльоматичної чемности представників не тільки таких ендецьких буцім то поважних і великих ґазет, як „Курєр Варшавскі" чи „Курєр Познаньскі", але й більшости „ліберальних" ґазет. Але „то цо іннего".

Цікаво, як має писати про події в Польщі **опозиційна закордонна** преса, коли в той самий час про ті самі події таки власна **польська** опозиційна преса пише так, як про це пише?! Коли державнотворчі польські патріотичні політичні партії займили прилюдно таке становище напр. до останнього інтервю марш. Пілсудського, про яке ми читали в резолюціях ППС, Строн. Хлопского і Визволеня? І коли одночасно внутрішньо інформаційна служба відносно всіх без виїмку **польських** таки часописів є того роду, що **варшавська** преса потапає у хаосі найбільш дивовижних і суперечних вістов про найбільш актуальні й найважливіші справи Польщі! Але все те, видно — „цо іннего".

І. Кедрин.

З життя української молоді на еміграції.

Український Гурток Геольогічних Студій в Празі в рр. 1921—1927.

В листопаді 1921 р. українське студентство чеських високих шкіл в Празі, що студіювало на своїх школах петрографію, мінеральогію і геольогію, зорганізувало курси з названих предметів і обрало лектором курсів П. Савицького. З ініціятиви цих курсів повстала організація українського гуртка геольогічних студій в Празі.

Дня 12. XII. 1921 р. відбулися установчі збори гуртка, на яких вибрано головою П. Савицького, секретарем І. Гогіна. До кінця 1921 р. відбулися ще 2 загальних зборів і 3 засідання ради гуртка.

Протягом 1922 р. гурток увійшов у зв'язки з чеськими і деякими закордонними геольогічними організаціями. Почесний директор Геольогічного Інституту Карлового Університету проф. д-р Ф. Почта, якому гурток зобовязаний вдячністю, прийняв участь в праці гуртка [illegible]

близчу участь приймав у тійже праці покійний проф. геольогії Карлового Університету д-р Р. Сокол.

Маючи підтримку так визначних вчених та при великій кількости членів, гурток розвинув широку діяльність, яка виявлялася в викладах, публичних лекціях, екскурзіях (сім) та веденню курсів з геольогічних дисциплін для українських студентів В. Шкіл в Празі; число учасників цих курсів доходило до 60 я.

На весні 1922 р. приїхав до Праги проф. Швець, як професор геольогії Українського Університету. Геольогічний гурток, взявши на увагу присутність українського професора геольогії в Празі, вибрав його на загальних зборах 20. липня 1922 р. на внесення ради головою гуртка, в секретарем Д. Пасічника. З відїздом Д. Пасічника з Праги в осени 1922 р. секретарем став І. Кість. В 1922 р. відбулося 7 загальних зборів і стількиж засідань ради гуртка.

В 1923 р. відбулася крім інших, екскурзія членів гуртка на Підкарпаття в часі між 13. липня до 15. серпня. Загальних зборів відбулося 6 і стількиж засідань ради.

Наслідком обставин праця гуртка занепадає протягом 1924—1927 р. В березні 1927 р. обрано тимчасову раду в складі: д-ра Пасічника — як голови й А. Савицької як секретаря та інж. Загорецького як заступника голови. При дальшій діяльности сконстатовано зменшення числа старих членів і рівночасно поповнення гуртка новими членами, так, що гурток до кінця 1927 р. нараховував 19 членів.

Ще в перші роки своєї діяльности український гурток геольогічних студій вибрав за прихильне відношення і щиру підтримку дня 25. травня 1923 р. своїм почесним членом проф. д-ра Ф. Почту.

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Суботішня розправа зачалася серед неменшого заінтересування, як розправа в обох попередніх днях. Публики допущено якось більше, бо саля виповнена по береги. Таксамо переповнена лава часописних справоздавців.

В суботу переслухано дальших почтових функціонарів при вул. Глибокій, а потім кількох менше важних свідків. По павзі зізнавали свідки поліційні функціонарі, відомі м. ін. з процесу 17-ки. Богато питань оборони до цих свідків трибунал не допустив.

Пізно по 3. год. попол. перервано розправу до завтра (неділі) год. 9.30 рано.

*

Дальші зізнання свідків.

Розправа зачалася з того, що голоситься до слова обв. Мирош і повідомляє трибунал, що він був присутній в часі складання присяги обв. Плахтиною і Скіцьким на руки делегата УВО.

Приступлено до переслухання свідків.

Св. Владислава Любінецька,

почт. урядничка, після заприсяження зізнає, що від 1. червня ц. р. була занята в почт. уряді ч. 13. при вул. Глибокій. Св. була занята при пакунках. Має постійно при собі 500 зол. у марках і бляникетах, а крім того біжучу готівку. В дні 3. ц. м. в 6. год. веч. мала біж. готівки 160 зол. Св. приняла тоді пачку від одного чоловіка, при якому був ще другий, якого св. добре не бачила. Нараз один з тих людей скочив до свідка з револьвером і домагався грошей. Св. подалася назад, а тоді той чоловік, що мав на собі чорні окуляри і мабуть маску, вхопив з її шуфляди 19 зол. і 50 сот. На домагання предсідника св. агноскує між обвинуваченими того, що був коло неї з револьвером і захопив її гроші, і вказує на обв. Мироша. Третій з черги на лаві обвинувачених, себто Качмарський був по зізнанням свідка тим, що надавав пачку.

На запит прок., як то було з тим забранням грошей, св. каже, що бачила тільки чужу руку в шуфляді, а більше нічого подати не може. На запит д-ра Старосольського св. каже, що пізніше знайшла на землі дві монети по 50 сот. Слідували ще запити д-ра Прислопського, д-ра Ганкевича і д-ра Старосольського, при чому св. заявляє, що окуляри Мироша були не чорні, тільки в чорній оправі.

Св. Стефанія Ковальчуківна,

почтова урядничка при вул. Глибокій, заприсяжена, зізнає, що є занята при поручених посилках. Має теж до розпорядимости щодня 500 зол. і біжучу готівку. В дні 3. ц. м. в 6. год. вечером хотів один молодий чоловік надати переказ, який виповнив на почті. Вона приняла той переказ, а небавком потім почула якийсь шум. В тім самім моменті побачила якогось чоловіка з револьвером, що зближався до них. Свідок крикнула: „Керовнічко! Якісь варіят!" — і зараз їй зробилося слабо й темно в очах і вона впала на землю омліла. Більше нічого не памятає. Св. агноскує між обвинуваченими Мироша, як того, що перший зближався до функціонарок з револьвером, але чи то був дійсно він, на це присягнути не могла би. Їй здається, що це був Мирош.

На запит д-ра Ганкевича св. каже, що вона перша крикнула „Керовнічко! Варіят!" Шойно після того стали кричати інші урядники, але вона вже того не чула, бо зімліла. На запит д-ра Старосольського св. каже, що того, що хотів надати переказ, пізнала би зараз, бо був дуже пристойний. Між підсудними на лаві обвинувачених того чоловіка нема. На запит радн. Ангельського св. каже, що той надавець мав до 28 літ і мав легонько підстрижений, цілком дрібний вусик.

Св. Петро Червінський,

возьний при почт. уряді ч. 13, заприсяжений, зізнає, що зауважив памятного 3-го липня вечером, після спущення рулети, двох людей з пачкою в руках. Було вже по 6. год., тому св. не хотів пакунка приняти, але п-я Любінецька казала пакунок приняти, бо бачила, що ті люди чекали з пів години. По принятті пакунка св. казав їм вийти, але в тій самій хвилині прискочило до нього кількох людей з револьверами, кажучи напів голосно: „Руки до гори!". Всіх було 4 або 5. За хвилину св. побачив, що вони вже втікали назад. Св. пустився тоді за ними і побачив, як вони перебігли подвіря і втікли на вул. Снядецьких, звідки поїхали автом. Між обвинуваченими св. пізнає Качмарського, як того, що надавав пакунок і конферував з ним. Другого не пізнає, пригадує собі тільки, що був менший від Качмарського.

На запит радн. Ангельського св. не може з певністю подати, чи той, що надав пачку (Качмарський), мав теж револьвер тоді, коли 4 чи 5 людей прискочило до свідка з револьверами. На запит д-ра Ганкевича св. подає, що після того був він і всі службовички ще в бюрі до год. 9.30, конферуючи з поліцією, агентами і т. д. На запит д-ра Прислопського, кілько часу минуло від того моменту, коли св. казав тим людям вийти до хвилі самого нападу, св. каже, що найбільше кілька секунд. На його думку ті, що надавали пачку, мусіли прилучитися до інших і разом з ними грозити револьвером, але того цілком певно він сказати не може.

Після того радн. Ангельський питав обв. Ординця, як він замкнув браму. Обв. Ординець каже, що замкнув на скобель із середини, тоб-то від сіней.

Викликаний св. комісар

Тадеуш Смольніцький

наразі не явився, тому приступлено до переслухання менше важних свідків.

Св. Софія Грубець,

літ 20, гр.-кат., живе при родичах (швачка), заприсяжена по українськи, зізнає, що була памятного вечора у своїх сусідів при вул. Снядецьких 4. Бачила з подвіря, як утікало спершу 5, а потім ще 2 людей. У першого втікаючого бачила револьвер. Були убрані порядно і майже всі в студентських (корпорантських) шапках. Не пізнає нікого, тільки другий з черги (Мирош), якого бачилаззаду, міг би бути подібний. Св. обстоює рішуче, що було 7 утікаючих учасників; не зважаючи на зусилля оборони і трибуналу, цю справу годі було з свідком вияснити.

Св. Анна Ольберт,

літ 21, служниця при вул. Глибокій ч. 1, заприсяжена, зізнає, що бачила теж утікаючих. Всіх було 5, а може й більше. Пізнає тільки обв. Мироша. Оглядала сцену втечі з помешкання на I. пов. На запит д-ра Ганк. св. каже, що Мирош (який був в окулярах) утікав передостанній. (Інші свідки зізнавали, що обв. Мирош утікав перший.)

Св. Анна Дзікевич,

гр.-кат., заприсяжена, по польськи, зізнає, що мешкає при вул. Снядецьких 4. Бачила, як утікало через браму її дому кількох людей, на її думку 5—6. Пізнає тільки одного, а саме Ординця, який мав на собі корпорантську шапку. Його пізнає св. по носі і волосю, яке виставало з-під шапки.

Заряджено чвертьгодинну павзу.

По павзі складав свої зізнання перший свідок

Тадеуш Смольніцький,

комісар поліції, заприсяжений. Св. зізнає, що довідався про напад к. 1 год. в ночі з 3. на 4. липня. Справу вела 5-а бригада (політична справа!). Слідство вели підкомісарі Чеховський і Фалузінський. Перший був арештований Штогалъ, потім Скіцький і Плахтина, наконець як останній був арештований Ординець в селі Підберезцях. Св. виключає, щоби когонебудь на поліції бито. Свідкові ніхто не жалувався на побиття. Цевлаки. Обв.

Д-Р ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Трагедія українського психічного дуалізму.

Спроба нового освітлення поеми „Слово о полку Ігоря".

I.

Ослаблення державно-творчої енергії наслідком буйного багацтва землі впало прокляттям на долю українського народу. Це бачимо наглядно від кінця XII. віку, між іншим у події, яку нам змалював творець „Слова о полку Ігоря". Ми беремо під увагу цю поему з тієї причини, що вона: 1) завдяки своїй ґеніяльности характеризує тодішню українську душу глибше, ніж найкращий історичний опис; 2) на нашу думку в поемі „Слово о полку Ігоря" стрічаються вже зі собою два типи української національної душі, а саме: стара, повна енергії, розмаху, лицарськости душа наших прапредків і нова душа, потомків, вже ослаблена завдяки життю на лоні буйної природи. Значить, поема „Слово о полку Ігоря" є на нашу думку мостом межи двома українськими вдачами або інакше: наші прапредки, що створили здобуттям найбагатішої землі в Европі могутню матеріяльну основу державного життя, беруть у поемі „Слово о полку Ігоря" у свою тверду, жилаву руку своїх потомків, котрі привикли до вигідного, мягкого життя на готовій землі, здобутій для них геройськими предками.

II.

Я коротко згадаю, що саме в цій поемі належить до старого, сильного, а що до нового, ослабленого типу українця. Отже: форма всієї поеми, особливо її нечувано сміливі поетичні образи, її стиль, який своєю розбуявілою могутністю нагадує пізніше форму вислову безсмертного буйного стиліста Шекспіра. — Це не тільки власність нашого ґеніяльного поета, але й вислів цієї гордої динаміки душі, якою визначалися наші прапредки, здобувці буйної української природи. Послухаймо, як князь Буйтур Всеволод говорить до свойого брата: (більша частина цитатів у перекладі Щурата):

А Куряни славні в мене:
Під трубами сповивані
Шеломами розпещені,
Кінцем копя годовані.

Колиб хто сумнівався у вірности характеристики вдачі наших прапредків, то цей один ґеніяльний образ „кінцем копя годовані" мусів би його заставити багато подумати. Балакати тут, що, мовляв, ця картина це чиста видумка поета, значилоб дати доказ, що не знається звязків слова ґеніяльного поета з глибинами національної душі. Душу прапредків українського народу бачимо з ось якої характеристики Ігоря:

Кріпостю натяг він ум свій
На велике славне діло
Й погострив його завзяттем,
Що у серці накипіло.

Або слова Ігоря:

Браття — каже — і дружино!
Кращеж датись порубати
Ніж в неволю на годину.

Або ось яка могутня характеристика старинного українського війська:

Без щитів вони з ножами
У кривавy ідуть розправу
І полки торощать криком —
Дзвонять в прадідню славу.

Чи не промовляє це великанський титанічний розмах і непоборна воля душі наших прапредків із ось якої атмосфери поета до князя Всеволода:

Славний княже Всеволоде!
А тож тобі для защити
Злотого вітців престола,
Не мислею прилетіти!
Можеш бо веслами Волгу
Розкропити в одній хвилі
Й Дон шеломами до каплі
Вичерпати без насили.

Тут нас просто приголомшує буйна фантазія поета. Мусимо сказати, що ті ґіґантичні розміри поетичної образности, майже невидані й нечувані у світовій поезії від найдавніших часів, це не тільки якийсь надлюдський лет індивідуально творчої психе, але й атавістичне наслідля „славних прадідів великих".

Або послухаймо заклику поета до галицького князя Ярослава Осмомисла:

Осмомисле Ярославе!
Княже в галицькім окольі!
Гордо сів ти на престолі —
Злотокованім престолі.
Ти підпер угорські гори
Скрізь залізними полками,
Королеві путь заставив,
Дунаєві замкнув брами
Мечеш бремена над хмари,
До Дунаю судиш суди,
Твої грози йдуть світами,
Землями течуть усюди.
Ти і Київу ворота
Відчиняєш в кожній хвилі,
І з вітцівського престола
У султанів мечеш стріли.

Коли взяти під увагу, що автор „Слова о полку Ігоря" по всякій правдоподібности був галичанином, то тим більше мусимо клонити голову перед олімпійським летом його творчої уяви. Знаємо, що пізніші визначні поети галичани майже ніколи не були в силі піднестися на крилах поетичного слова на такі небосяжні вершини духової свободи й безкрайного розмаху. Найсильніше місце зі заспіву Івана Франка до „Мойсея":

Та прийде час і Ти огнистим видом
Засядеш у народів вольних колі,
Струсиш Кавказ, вперережешся
Бескидом —

це тільки відгомін величнього поетичного стилю автора „Слова". Ще раз мушу зазначити, що богацтво й буйність поетового слова є з огляду на те, що ґеніяльний поет найвищим висловом національної психе, не тільки індивідуальною власністю поета, але й вицвітом душевного богацтва народу.

III.

В поемі „Слово о полку" стрічаємо виразний зародок нового типу української національної вдачі, який назвемо типом уже ослабленої державно-творчої енергії народу. Та заки кинемо на нього світло в самій поемі, скажемо коротко, які причини склалися на витворення цього нового типу.

Від соток літ український народ жив уже на великій області здобутої предками землі й, так сказатиб, загосподарився на медом і молоком текучій ниві. Біблійна плодючість землі не вимагала від українських потомків напруженого вкладу праці у щоденній боротьбі за ігнорування

Плахтина сказав у присутности свідка, ком. Чеховського й ін. до своєї мами, що з ним обходиться добре, нехай мама не журиться.

На запит д-ра Старосольського св. каже, що цілу справу поведено у відомім напрямі на приказ вищих властей. На запит д-ра Глушкевича св. подає, що в обвинувачених інвігільовано віддавна тільки обох Качмарських, відомих поліції з різних акцій, м. ін. з переховування вибухових матеріялів.

Побої на поліції.

Голоситься до слова обв. Мирош і оповідає, як його бито на поліції дня 4. і 6. липня. Описує точно і з подробицями тих обох поліц. функціонарів, що його били, копали й тягнули за волосся, так, що він зімлів і мав синяки на цілім тілі. Св. заявляє на це, що це виключене.

Другий випадок — це справа побиття Плахтини. Обв. Мирош оповідає докладно, як його конфронтовано в присутности двох поліц. урядовців і самого ком. Смольніцького. Тоді був там обв. Плахтина, якому заборонено було обертатися, а коли він це таки зробив, обв. Мирош побачив, що ціле його лице було спухле і око підбите. Зараз потім Плахтину випручено за двері, після чого давcя чути страшний його крик. І це св. заперечує, бо, мовляв, поліція має острі інструкції нікого не бити...

Нинішня справа — і попередні.

На запит д-ра Ганк., чим ріжниться нинішня справа від усіх попередніх (напад на голов. почту у Львові, напад на почту в Долині, Калуші), св. каже, що передовсім середовищем, з якого ці обвинувачені вийшли, а дальше способом виконування нападу, який був, як він каже, крайно нездарний („нєудольни"). Військова організація робить це зовсім інакше. До тої самої справи ставив запити д-р Прислопський, а потім д-р Волошин, однакче свідок більше про це нічого не говорить. З підсудних одинокий Качмарський був йому вже передше знаний і готований на поліції.

Низку запитів д-ра Стар. в напрямі того, чи 5-а бригада вела вже коли яку кримінальну справу, трибунал ухиляє.

На запит д-ра Прислопського св. зазначує виразно, що цю справу вела тільки його бригада 5-а.

Після кількох питань д-ра Строніцького закінчилося переслухання цього свідка.

Черговий поліційний свідок

Йосиф Федунішин,

підкомісар, заприсяжений. (По опису Мироша не той, що його найбільше бив.) Св. зізнає, що він технічну справу поліц. дохоження. Оповідає про арештування перших обвинувачених. Спершу не признавався ні обв. Ординець ні Мирош, а потім призналися оба, при чому Мирош назвав і дальших спільників нападу, а саме Плахтину і Качмарського. Пізніше Мирош назвав ще Кубова, в якого схованці були чотири револьвери. Ті револьвери забрав св. у Кубова, який сховав їх під підлогою. Пізніше признався до всього ще Качмарський і Плахтина. Щодо Скіцького, то його назвав ще в ночі зараз по нападі Штокало. Скіцький пильнував авта, але на яких 15 хвилин перед нападом увійшов до середини почт. уряду і брав у нападі участь разом з іншими.

На запит предс. св. рішучe заперечує, немов би бив когонебудь з підсудних, зокрема Мироша, бо це строго заборонено...

Цікаві анальогії.

На запит д-ра Ганк. св. зазначує, що всі револьвери, які знайдено в обвинувачених, себто 4 в Кубова і 1 у Скіцького, були такого самого калібру і походження (німецького), як у всіх попередніх політичних процесах. Знайдення в декого з обвинувачених „Сурми" й інструкції УВО про те, як члени УВО мають зізнавати в слідстві, навели його на думку, що це політична справа. Алe переведення нападу, зокрема кінцева його фаза, казали свідкові думати, що це хіба такі члени УВО, що виконали напад на власну руку, а не на приказ організації... До того при ніцім з обвинувачених не знайдено легітимації УВО! (На салі сміх.)

Запити д-ра Старосольського щодо ріжниці між останнім нападом і всіми попередніми трибунал знову ухиляє.

На запит д-ра Прислопського щодо минулого Качмарського в актах поліції св. потверджує, що він був вмішаний в напад на дир. Сабата; але чи він був вмішаний також у справу убивства Гука, св. не знає.

На запит д-ра Волошина св. каже, що про співучасть Скіцького у нападі на почту безпосередньо знає тільки від Штокала, який чекав з автом на напасників к. пів години.

На запит д-ра Строніцького св. каже, що переслухував і Плахтину, який спершу не признавався до нічого. Признався до вини аж після того, як признався Ординець.

На запит д-ра Глушк. св. каже, що була вже недавно у Львові подібна справа, коли то гімназисти польської народности напали з револьверами на людей на мості з метою грабунку. Це була не політична справа, тільки звичайна, грабункова історія.

Щодо Ординця, то він був, на думку св., провідником нападу, але вибрав собі тільки невинну функцію: замкнути двері.

Справа побиття Мироша.

Зголошується до слова обв. Мирош і питає свідка, чи він пригадує собі, як він сам бив його, рвав за волосся і копав ногами. Це було 4. і 6. липня. Свідок з обуренням все те заперечує. На запит обв. Мироша й обор. д-ра Ганкевича, чи св. знає, хто ещ другий бив обв. Мироша в дні 6. липня, св. каже, що нічого про те не знає. (Цей свідок заявив відразу бундючно, що української мови не розуміє і на українські запити Мироша відповідати не буде. Обв. Мирош ставив після того свої запити по українськи — звернений до трибуналу.)

Св. Юліян Чеховський,

підкомісар, заприсяжений, зізнає, що першого переслухував Ординця, який перед ним признався, але тільки дозамовлення авта. Опісля переслухував Мироша, який признався аж по довшім часі, а потім усіх інших. Св. описує подрібно, як переслухував чергою всіх обвинувачених, у чому годиться зі своїми попередниками. Св. протоколував зізнання всіх обвинувачених і був би напевно бачив і чув, якби когось на поліції бито. Св. виключає биття на поліції. Зрештою ніхто з обвинувачених перед свідком не жалувався на побиття.

На запит д-ра Глушк. св. зазначує, що зізнання Скіцького і Штокала в слідстві годилися з собою в тому, що Скіцький приїхав тоді з Штокалом і казав йому чекати. Спершу чекали 10—15 хвиль на вул. Клайнівській, а потім від'їхали до вул. Свидольник 6. Скіцький по заповненим Штокала у слідстві віддалився був на яких 10—15 хвиль.

Характеристика нападу.

На запити д-ра Ганк., чи це бандитський напад, св. каже, що так воно виглядає. Знайдення у підсудних „Сурми" нічого на думку свідка не значить, бо нею засипають тепер не тільки гімназії, але навіть українські села. Про калібер (тип) револьверу підсудних св. нічого сказати не може. Св. відразу був переконаний, що напад не був ділом УВО і так говорив уже з самого початку.

Інші питання до свідка на тему характеру цього нападу трибунал ухиляє.

При кінці виникується між обор. д-ром Волошином і свідком дискусія на тему убрання обв. Скіцького і його ролі в дні нападу.

Про арештування у звязку зі справою нападу на почту капоніра Клима св. нічого не знає. На це встає обв. Мирош і заявляє, що пан. Клим був у тій справі переслухуваний на поліції.

На тому скінчився третій день розправи. Продовження її — в неділю 29 с. м., в год. 9.30 рано.

*

Два моменти.

Суботнішню розправу доповнюємо ще такими двома моментами:

1) Коли обор. д-р Старосольський поставив до св. ком. Смольніцького запит, **чому поліція фальшиво поінформувала пресу**, представивши обвинувачених як звичайних бандитів, що ділали з низьких інстинктів, — св. спершу замявся, а потім сказав, що політична поліція не має з тим абсолютно нічого спільного. Вона (себто 5-а бригада) ніяких інформацій пресі ніколи не давала і не дає, бо в тому напрямі має виразні інструкції. **За інформації преси політична поліція не бере ніякої відповідальности. — Хтож в такому разі відповідає, коли ціле слідство в цій справі вела виключно політ. поліція?**

2) Всі три поліційні свідки, питані на обставину биття на поліції, **заперечили це однозгідно.** Синці на тілі Мироша, які ствердив у нього судовий лікар ще осьмого дня після побиття (14. липня), ці свідки пробували пояснювати тим, що обвинувачені підчас утечі з почт. уряду перескакували високий паркан, отже могли при тому подрапатися чи вдаритися. Обв. Мирош мав нібито тоді вдаритися в голову. На це заявив д-р Ганкевич, що **обв. Мирош мав синяки від побоїв на кожній іншій части тіла, тільки не на голові...**

*

До атмосфери процесу.

В якій атмосфері відбувається цей процес, вистане навести отсей факт: В суботу підчас перерви говорив на коридорі кілька хвилин з **сестрою обв. Качмарського** його оборонець д-р **Прислопський.** Коли він віддалився, приступило до п-ни Качмарської кількох поліцаїв, **домагаючись видачі якоїсь картки**, яку вона мнимо дістала від д-ра Прислопського. Слід зазначити, що п-а Качмарська бере участь у розправі як звичайний слухач, бо не є ні покликана на свідка ні тим менше обвинувачена. Коли вона зазначила, що ніякої картки не дістала, її з місця **арештовано** і перевезено до Бригідок, де переведено в неї строгу ревізію. Аж там випущено її на волю, коли показалося, що ніякої записки д-ра Прислопського в неї не було. Виходить, що оборонцеві не вільно комунікуватися навіть з найближчою рідньою підсудних...

НЕДІЛЬНА РОЗПРАВА.

Трибунал відкинув усі внесення оборони!

На недільній розправі відчитано кілька актів, а потім обор. д-р **Старосольський** поставив широко мотивоване внесення, щоби трибунал признав себе некомпетентним, бо нині вже четвертий день розправи, а тимчасом през. розпорядок з 13. грудня 1927 про продовження речинця наглого суду з 3 до 5 днів не був предложений соймові і не був оголошений в „Деннику Держ. Законів" („Дзєннік Устав"), як того вимагає закон з 2. серпня 1926. Отже тимсамим цей през. розпорядок не може обовязувати. На доказ, що цей розпорядок не був предложений соймові до 14 днів від дня його скликання, обор. просить покликати на свідків марш. Дашинського і віцемарш. д-ра Загалкевича.

Після спротиву прокуратора трибунал пішов на нараду, яка тревала майже дві години. По нараді трибунал відкинув це внесення, мотивуючи своє рішення тим, що през. розп. є так довго важний, як довго не оголошено в „Дз. У.", що він більше не обовязує.

Після того обор. д-р Стар. поставив анальогічне до першого внесення, покликаючись на розп. през. з 23. грудня 1927. І це внесення трибунал відкинув мотивуючи свою відмову, як і першим разом.

З черги забрав слово д-р **Строніцький** і поставив внесення на покликання цілого ряду свідків з прокураторського і поліційного світа на обставину, що прокуратура була повідомлена про напад ще 3., а не 4. липня, отже тимсамим вона за пізно виступила з внеском на доразовий суд і той суд за пізно зібрався.

Тому внесенню спротивився знову прокуратор, а трибунал і це внесення відкинув.

Докладне звідомлення з недільної розправи подамо в завтрішньому числі.

Продовження розправи в понеділок, год. 9.30 рано.

По широкому світі.

В Еспанії знову відкрили велику змову проти уряду. Арештували яких 1000 осіб по ріжних містах.

Австрійський уряд перешле Белу Куна через Німеччину до Штетіна, звідки він виїде до СРСР. радянським кораблем.

У бранденбурській вязниці (Німеччина) 200 злочинців проголосило голодівку на знак протесту, що амнестія, признана „політичним" вязням, їх не торкається.

Єгипетський уряд стягнув до Каїра війська з провінції, бо населення обурене зачиненням парляменту.

До Льондону приїхав син Сун-Ят-Сена, Сун Ят-Сен-Сунфо, для підготовки признання Англією нанкінського уряду.

У Відні зорганізували величавську маніфестацію на могилах жертв минулорічного липневого повстання. Могили вкриті квітами. Інцидентів не було.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ НОВАКА.

В суботу, в 12-ім дні розправи, запав присуд у процесі львівського різника Новака і тов. Новака засуджено на рік тяжкої вязниці, загостреної раз на місяць постом, 5.000 зол. кари у користь військовости за фалшування смальцю і на заплачення 3.884 зол. кари держ. скарбові та оголошення присуду в усіх львівських часописах власним коштом. Його спільників засуджено на кілька місяців вязниці з відложенням кари. Новак зголосив зажалення неважности.

ЗМІНИ В ПОЛЬСЬКОМУ МІН-СТВІ ЗАКОРД. СПРАВ?

„Жечпосполіта" подає чутку, що польський міністер закорд. справ Залеський буде іменований польським послом у Льондоні. Становище міністра закордонних справ заняв би пос. Патек.

В ПАРИЖІ ПІДПИШУТЬ КЕЛЬОГІВ ПАКТ.

Кельогів пакт підпишуть дня 28. серпня в Парижі. До Парижа зїдуться всі европейські міністри закордонних справ. Приїде і нім. міністер закордонних справ Штреземан. Буде це перша офіціяльна гостина нім. міністра закорд. справ від часу війни. Кілька днів після підписання пакту відбудеться в Женеві осінна сесія Ради Ліґи Націй.

ЗАГОВІР АНАРХІСТІВ НА ЖИТТЯ ЕСПАНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Як подають франц. газети анархісти в Нарбоні і Барсельоні уклали заговір на життя еспанського короля. Замах мав бути доконаний підчас урочистости з нагоди відкриття тунелю Канфранк. Постанову в справі замаху на короля [illegible] на зборах анархістів в [illegible] від Барсельону. Попередження про це [illegible] арештувала в цілій Каталонії [illegible] тування.

11 СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ [illegible] УКРАЇНІ

Руспрес повідомляє, [illegible] українського [illegible] судженo 11 повстанців [illegible] Смерть [illegible] повстанського [illegible] Центр. Вик. Ком[illegible] засуджених [illegible] присуди смерти [illegible]

Діти, внуки і правнуки не мали вже потреби проявляти всі ті душевні прикмети, які їхнім прапредкам були необхідні в шуканні та в боротьбі за фізичну основу збірного життя. Отже: у противенстві до неспокійного напруження й очайдушної войовничости українських прапредків у їхній спільній боротьбі за основу спільного племінного життя, наступив в українських потомків, які стали „беаті посседентес", **статичний стан душі, психольоґічний квієтизм,** скріплюваний не важкою працею й підсичуваний більшими вигодами зовнішнього життя. Одночасно зі статичним, квієтистичним верствуванням душі українського хлібороба почало слабнути його почуття племінної спільноти шляхом **індивідуальної земельної самовистарчальности (автаркії).** Наслідком того на місце колишнього збірного інстинкту прийшло мікроскопійне роздріблення, затомізування українських потомків. Сучасне розбиття нашого народу під державно-творчим оглядом сягає своїми корінням ще в часи „Слова о полку Ігоря". Невже це не доказ на наш погляд і заразом не якесь атавістичне прокляття, що висить над нашим народом, коли наш мужик уміє спокійно знести найтяжчу образу й удар у лице від першого ліпшого чужого посіпаки, а рівночасно він у дрібній справі за свою межу є в силі колом на місці вбити не тільки свого сусіда, але й свойого брата, ба навіть свойого батька?

(Докінчення буде.)

М. Загіриня.

Прийшла до нас звістка про смерть дружини Б. Грінченка, відомої в літературі під псевдонімом М. Загірня з численних популярних творів і перекладів. Марія Грінченкова (з дому Гладиліна) уродилась у 1863 р. на Харківщині. Як сільська вчителька познайомилась вона з Б. Грінченком теж учителем і з цього часу стала його невідступним другом і співробітником.

Ціла низка популярних книжочок вийшла зпід її пера ще в 80-тих роках, у добі великих утисків для українського слова. Переклала вона кілька пес Ібсена, „Казки" Андерла кілька пес Ібсена, „Казки" Андерсена, повісти Твена. Найбільша її заслуга праця над словником у допомозі Грінченкові. Аж до смерти вона продовжувала цю працю, коли Академія Наук почала підготовляти новий великий „Словник української мови", з якого деякі частини вже появились. М. Грінченкова була співробітником при Академії Наук і її уважали небуденним знавцем нашої народньої мови. Як людина вона визначувалась рідкими прикметами чесности, самопосвяти, скромности та працьовитости.

НОВИНКИ

— **Почтові складанки розсилаємо з нинішнім числом та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату просимо висилати безпосередно до Адміністрації, яка на місяць серпень 1928 р. виносить 4.50 зол. Рівночасно повідомляємо, що на днях вислали ми вже письменні пригадки з поданням залеглостей. Дня 1. СЕРПНЯ здержимо безумовно дальшу висилку**

— **Примхи природи.** Від кількох днів після великих спек почувається в соняч- ні дні холодний вітер. Вечорі нагадують початок осени. Атмосфера похолола в усій середній Европі.

— **Вибухова фабрика.** Має її львівський громадянин Сальман на вул. Пісковій 11; він перетоплює в ній патрони з рушниць, шрапнелі та гранати. А що одного дня напалив у печі і нікого не лишив у хаті, усе це вибухло, мов з гармати. Увесь Личаків гадав, що в-ночі почалась війна з Литвою. Кажуть, що сусіди не раз уже жалувались на цю небезпечну фабрику, але магістрат не заопікувався нею. І добре зробив, бо був би випадково довідався, що її власник не має концесії.

— **Наслідки спеки.** У складі ліків у Ковлі зі спеки загорівся етер; від вибуху згинула одна працівниця; пожежу ледви згасили. — У селі Медведів (пуласьк. повіт) згоріло 70 будинків вартости 200.000 зол., а в виленськім селі Ногольце 30 господарств і одна дитина. — „Кельніше Цайтунг" каже, що від 1-го до 17-го н. м. потонуло в Райні між Кобленц і голландським кордоном яких 60 осіб, що купались у гарячі дні.

— **Крадуть.** У Катовицях відкрили великий темний „інтерес" фабрики горілок „Скалля", що ошукала державний скарб на велику скалю: на 200.000 зол.

— **Не грайте в карти** в поїзді, коли їдете на вакації, бо можете попасти на партнерів, які зробили собі з такої „залізничної" гри професію і обігравають вас до нитки. Один із пасажирів, що програв з ними гроші на лінії Вигода-Стрий хотів з розпуки аж кинутись через вікно.

— **Рекорди.** Югославянські журналісти заявляють, що відкрили найстаршу подружу пару в світі, у селі Вербита. Муж Дмитро Филипович має 110 літ, жінка 107 літ, а подружем вони 80 літ, ні разу не були в місті і живуть у згоді. Коли жінку хотіли відфотографувати, вона відповіла, що вони спізнились на 90 літ. — На Шлеську в Найгавз щурі загризли 9-місячну дитину.

— **Ріжні вістки.** У Парижі згоріла одна з найкращих концертових саль „Плеєля", зразок модерної техніки: одна особа згоріла; шкода кілька міл. фр. — У Перу, в околиці міста Кахапанс сильний землетрус знищив багато домів. — На клініці в Манчестрі вмирає славний англ. хірург Мілігав, якому зробили невдатну операцію. — У чеськім посольстві в Парижі вломивки забрали 150.000 фр. і дорогоцінности. — В Індії, у рангунських копальнях, найшли рубін вагою 30 грам., рідкої чистоти та ясности, вартости 1 міл. зол. — У франц. місті Бульонь посадили до вязниці 8 англійців за прикрі авантури по-пиному і засудили їх від 10 днів до 8 міс. Англійська преса обурена суворістю кари і домагається консулярської інтервенції. — В Оберамергав, містечку славних „пасійних" вистав, обірвана хмара наробила багато шкоди.

— **Краще би мовчав.** Генерал Нобіле звернувся аж тепер до одної шведської газети з проханням передати матері Мальмгрена слова співчуття з приводу смерти її сина.

— **Гувер агітує.** Гувер попрощався з урядовцями свого міністерства і виїхав з Ню Йорку в агітаційну подорож. Допоможе йому в цій подорожі поклик підписаний Фордом, мідяним королем Гугенгаймом і Едісоном, щоби голосувати на нього. У поклику підкреслено те, що Гувер — інжинір і що в теперішній добі на чолі держави та народнього господарства повинен стояти технік.

— **Смерть архівара Ватикану.** Помер головний архівар Ватикану Барлюцці. 30 літ мав він під своєю опікою тайні папські папері. Мало є в світі людей, що прочитували би що-дня стільки довірочних документів. Барлюцці зайняв це місце після свого батька і тепер його заступить його син. Покійний архівар пережив чотирох пап.

— **Музей жаху.** Англійське міністерство гігієни відкрило музей, де зібрані з усіх кінців світа прилади та причандали жіночого чепурення. Сам міністр назвав цей музей „музеєм жаху", тому, що більшість цих апаратів і препаратів є причиною великих терпінь для жінок. Музей має на меті показати шкоду для здоровля всіх цих середників краси: поясів, припінок, корсетів, апаратів для товкої лінії, то-що. Жінки відвідують цей музей лавою. Один льондонський часопис питається влучно, чи жінки ходять туди, щоби зрозуміти шкідливість усіх цих предметів чи щоби познайомитись з новими тайнами, як придбати кокетство краси.

— **Спортові американки в Европі.** На озері біля Люцерни пароплав „Унтвальден" спас підчас бурі моторову лодку з 17 американками, що вибрались на прогульку. Керма була зломана і вода заливала лодку. Всі американки без памяти лежали на дні лодки.

— **Наслідки помилки і гордости.** У Смирні вартовий застрілив через помилку начальника генерального штабу Зекібея і голову авіяції Ріят-бея. Вартовий гадав, що в авті їдуть бандити, за якими саме шукала поліція. Достойники на зазив вартового, щоби зупинились, звехтували його і він стріляв.

— **Ювилей морфія.** Цими днями медичне віденське товариство святкувало 125-літний ювилей морфія, відкритого в 1823 р. аптикарським практикантом Зертюрнером із Мінстера. Він мав тоді 20 літ. Берлінські та віденські лікарі оголосили збірку на купно дому в Мінстері, де родився Зертюрнер; цей дім хотять перетворити в музей присвячений морфію.

— **Століття льокомотиви.** Форд замовив на фабриках Стефенсона точну копію льокомотиви, збудованої в 1829 її винахідником Джорджем Стефенсовом. Льокомотиву робитимуть кілька місяців; вона буде копією історичного „Рокета" і після ювилейних свят у 1929 р. її передадуть до музею.

— **Успіх актора.** Один з передових англійських повістярів Гельсуорті видав останній том своєї довгої повісти „Форсит Саґа", де змальовує життя англійської буржуазії в кількох поколіннях. Останній том „Лебедина пісня" був випроданий (себто замовлений) в 45.000 примірниках на тиждень перед появою в книгарні. Видавець Гайнеман почав негайно друк нових 20.000 примірників. Повість перевозили літаками до Ляйпцігу, Цюріху, Відня та Будапешту. В Америці, Франції, Німеччині та Скандинавії виходить одночасно переклади твору Гельсуорті.

— **Американський заклад.** Нюйорський демократичний діяч Руссо заложився з республиканцем Мартелем, хто з них швидше переїде з Ню Йорку до Вашингтону на своїй „коняці": перший вибрав — віслюка, другий слона.

Театри.

Міський „Театр Новин".

23-го г. 8.30 Виступи „Qui pro quo" програма „Іники".

КІНА.

„Палас": „Автом за щастям".
„Лев": „Що може жінка".
„Апольо": „Муж без шлюбу" і „Донька сатани".
„Фатаморгана": „Пригоди на Аляскі".
„Байка": „Люди й звірюки".

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів" Галактіона Чіпки і Ле-Ле: 82 1—2

Зборів,	четвер	26. VII.
Залізці,	пятниця	27. VII.
Тернопіль,	неділя	29. VII.
Збараж,	понеділок	30. VII.
Нове село,	второк	31. VII.

Подяка.

Неумолима смерть забрала нам несподійно нашого Найдорожшого тата, брата і дідуня, Ярослава Стецкевича, пароха Божикова. В тім безмежнім нашім горю найбільшою потіхою для нас було сердечне вспівчуття щирожичливих сусідів, Високопреподобних Отців Кондеканальних і добрих парохіян, котрі на сумну відомість про смерть бл. п. о. Ярослава всьо можливе зробили, щоби біль нашого серця зменшити. — Складаю найщирійшу подяку всім, що не щадили нам своєї сердечної помочі, потіхи, та своєю участю звеличали жалісний обряд похоронів.

128 1—1 Діти, братя і внуки.